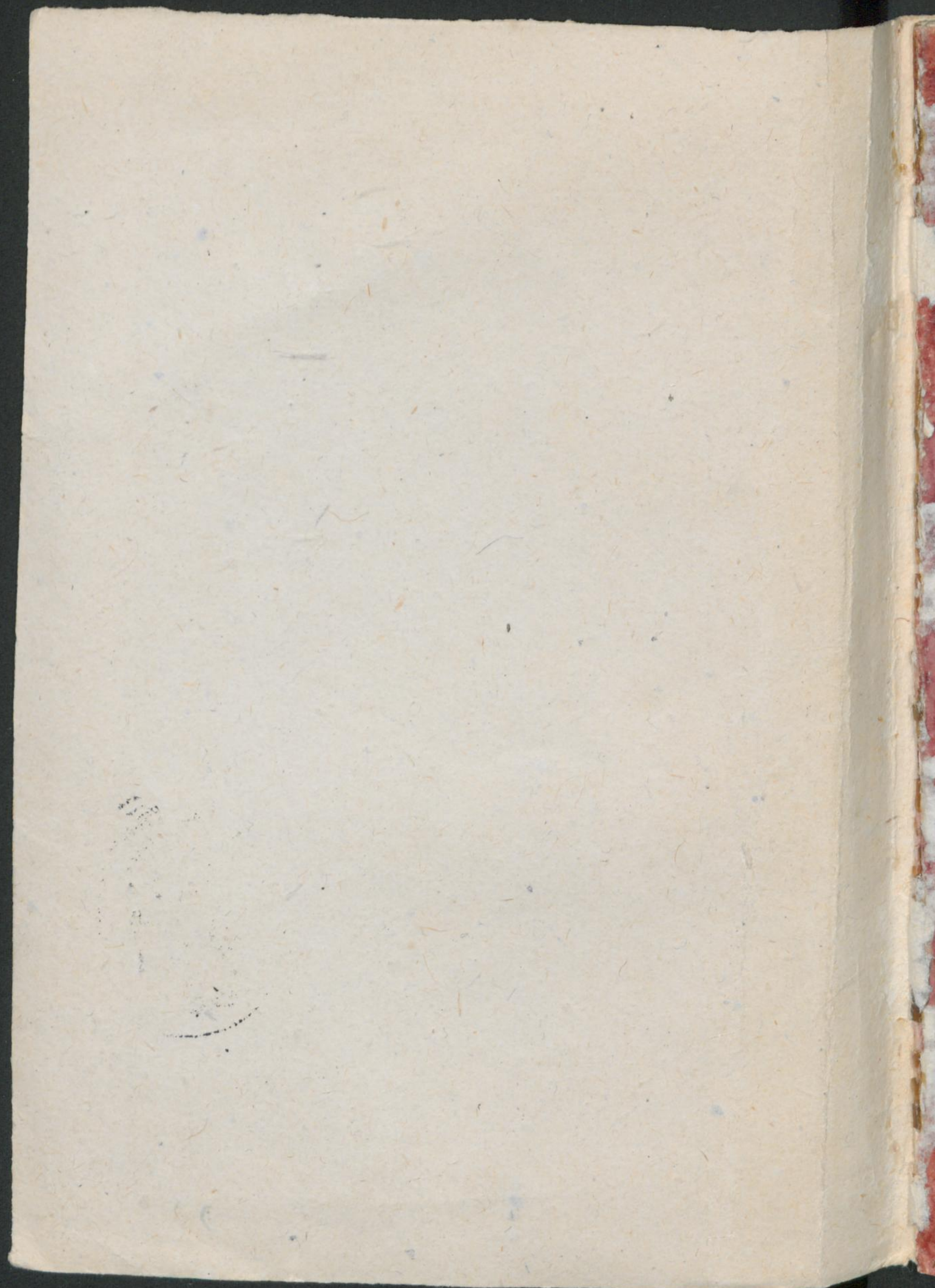

VERCLARINGHE,

Der Oorsaken die

de Majesteyt der Coninghinne van Enghelandt beweecht hebben/hulpe ende bystant te gheuen/den benauden, ende verdruckten volcke deser Nederlanden.

Ghetrouwelijck ouerghesedt wt de Fransoysche Copye
ghedruct tot Londen by Christophel Barquer,
Boeckdrucker voor de Doorluchtichste
Majesteyt der Coninghinnen
van Enghelant.

Door M. Hubert Balis.

TOT DORDRECHT,
By my Peeter Verhaghen/woonende in mijns Heeren
Herberghe. Anno 1585.

Verclaringhe der Oorsaken die de Coninghinne van Engelant beweecht hebbē/hulpe/secours ende bystant te doene/den benauden eñ verdructen volcke deser Nederlanden.

Oe wel dat de Coninghen ende ouerste Princen gheene hulde niemandē schuldich en zijn/ dan alleenlijcken den almachtighen eewigen Godt ende Coninck der Coninghen: Ende wt respect van dien niet ghehouden en worden yemandē redene/rekeninghe ofte bewijs te doene/dan alleenlijckē hem/haren eenighen eñ oppersten Heere. Ende dat Godt ons hebbende ghestelt onder de oudtste eñ Christelijckste Monarquen tot Ouericheyt ende in Gouernemente ouer dit Coninckrijcke van Enghelant/ende andere onse Prouincien (in de welcke wy niemant enkennen/dan alleenlijck den eewighen ende almachtigen Godt) wy alleenlijck hebben zijne Godlijcke Majesteyt rekeninghe / ende Reliqua te doene: niet tegenstaende dese onse voorseyde groote achtinghe. Soo wordē wy teghenwoordelijck beweecht/ om diversche redenen hier na int corte verhaelt te publiceren (niet alleenlijck onsen natuer-

De ouerste Coningen eñ Princen hebbē rekeninge te doene van henne actiē alleenlijck Gode almachtich eñ Coninc der Coninghen.

tuerlijcken ende wel gheminde Onderda
nen/maer ooc allen anderen onſen nage
landen/eñ bouen al dẽ Princen eñ Staté
onſen bontgenootẽ/oft die om't regard vã
haren onderdanen oorſake hebben te traf
fikeren ende te comenſchappẽ metten on-
ſen/in onſe Landen eñ Prouincien) hoe-
danich onſe meeninghe is/ende hoe recht-
veerdich ende redelijcke de oorſaken zijn
die ons beweecht hebben hulpe ende by-
ſtant te doene onſen nabueren/ ende den
natuerlijcken volcke der Nederlandtſche
Prouincien/weſende door de lange oorlo-
ghen ende verdruckinghen der vremde-
lingen ellendelijck benaut/eñ geſchapen
te comen in eene eewige ſlauernije.

De natuer-lijcke oorſaken, vande oude ende gheduerige trafique tuſſchẽ die vã Enghelant ende de Nederlantſche Prouinciẽ.

Eerſt moetmen verſtaen tghene dat
(mogheliijck) weynich menſchen niet ge-
heel bekent en is/datter van allen ouden
tijden herwaerts gheweeſt is (ter oorſa-
ken vande natuerlijcke gelegentheyt der
Nederlanden/ eñ onſes Conincrijcx van
Enghelant liggende recht tegen malcan-
deren ouer/ eñ de bequaemheyt om ouer
de Zee te varen om t'groot getal der goe-
der eñ welghelegen hauenen die van bey-
de zijden daer ghevonden worden) ghe-
duerighen coophandel ende trafique tuſ-
ſchen de Enhelſche eñ Nederlantſche Na-
tien:eñ t'ſelue ghecontinueert zijnde van
allen tijden/ghelijckerwijs Vlaenderen/
Hollant/Zeelant ende ander nagheleghen
Prouincien ghereg eert eñ beſeten werdẽ
van verſcheyden Heeren eñ Potentaten/
ſonder tſamen vereenicht te weſen/gelijc

ſy wel naderhant t'ſedert weynich Jaren
herwaerts hebben gheweeſt by middele
van verſcheyden huwelijcken/ eñ tẽ leſten
door de concurrentie vã vele tijtulen heb=
ben gheſtelt gheweeſt onder t'gebiet van
haren Heeren/ die welcke ſuccedeerdẽ int
Hertochdom vã Bourgoignien: ſulcx dat
ter in voorleden tijden gheweeſt zijn vele
alliancien eñ confederatien/ niet alleenlijc
tuſſchen den Coninghen van Enghelant
onſen voorſaten/ eñ de Heeren der voorſ.
Prouincien/ van Vlaenderen/ Hollandt/
Zeelant/ eñ naeſt ghelegen landen; maer
oock tuſſchen de ware eñ natuerlijcke on=
derdanen der voorſc. landen als ooc recht
proquelijc tuſſchen den Prelaten/ Edelẽ/
Borgeren/ inwoonderen eñ andere ghe=
meenten der ſteden eñ hauenen der Zee/
van d'een eñ d'ander Prouincie/ by par=
ticuliere Obligatien eñ ſtipulatien onder
hare eygen zegelẽ/ ſo wel tot continuatie
des coophandels eñ tſamẽ coẽſt der Coop
lieden/ als ooc om te makẽ dat de onder=
linge vriẽtſchap eñ goede correſpondẽtie
onverbrekelijc worde by dẽ volcke eñ in=
woonderẽ ſo wel geeſtelijcke als weerlijt=
ke onderhouden/ met ſeer expreſſe geſpe=
cificeerde conditie in deſe tractaten/ op
dat ſy malcanderẽ mochten jonſtich we=
ſen/ helpen/ ende alle manieren van goede
officien der vrientſchappen d'een teghen
d'andere plegen. By middele van welcke
verbindteniſſen de herten van beyde de
volcken alſoo tſamen vereenicht zijn/ eñ

Confederatien, ſo vvel der Coningen vã Engelant met ten Nederlantſchen Heeren, als der onderdanen van deen ende dander Prouincie.

De volckerẽ vã beyde de landen rechiproquelijcken by ſpeciale oblegacien tſamen verbondẽ om onderlinge jonſte ende officien vã vriẽtſchappe.

door den gedurigen loop des tijts de on-
derlinge vrientſchap alſo vermeerdert/ eñ
onverbrekelijc onderhoudẽ heeft geweeſt
(als oft een warachtich werc der naturẽ
hadde geweeſt) datſe oock noeyt niemant
en heeft connen ofte mogen gantſchelick
te niete maken/ Ja/ ſelf niet en heeft mo-
gen diſcontinueren voor eenẽ langen tijt/
al iſt by dien dat de Coningen eñ Heeren
vande voornoemde Prouincien ſomtijts
(nochtans ſelden) hebben ghehadt eenich
different door de verkeerde middelen om
eenige andere omliggende Princẽ/ benij-
dende het weluaren ende voorſpoet van-
de twee Landen.

Oude tractatẽ tuſſchẽ der Coninghen van Engelandt ende den Hertoghen van Bourgoignien õ den coophandel vã beyde de Landen.

Ende tot cõtinuatie ende ghetuyghe-
niſſe deſer naturelicker confederatien des
volcx van onſen Coninckrijcken ende der
voorſeyde Landẽ. in eewige vrientſchap
ende correſpondentie/ hebben van outds
herwaerts gheſchiet geweeſt/ vele auten-
tique tractaten diemen noch ſiet tot het
onderhout vande onderlingen Cooph-
del ende ſeer groote vriendtſchap onder
haer: ghelijck ſommighe ſolemnelic ghe-
accordeert waren ten tijde van Coninck
Henricus de ſeſte onſen voorſaet / ende
Philippus de ij. Hertoch van Bourgoig
nien/ eñ erfghenaem vanden Lande van
Vlaenderen van wijlen Vrouwe Mar-
griete zijn grootmoeder/ geleden weſende
ontrent hondert Jaren: Ende daer nae
worden die wederom vernieut van onſen
ſeer Edelen ende ſeer wijſen grootvader

Coninc

Coninc Henric de iij. ende vanden Eertſ-
Hertoch Philippo/ grootvader vanden
Coninck van Hiſpañien / weſende nv te-
ghenwoordich : Ende ten leſten hebben
die dicmaels gheconfirmeert gheweeſt
tuſſchen onſen vader (hoogher memorie)
Coninck Henrick de viij. ende Kaerles de
v. Duytſche Keyſer / vader vandẽ jegen-
woordigen Coninck van Hiſpanien. In
welcke tractaetten/ tranſactien/ eñ con-
federatien van onderlinge comenſchap/
altijts gheſpecificieert ende int particu-
lier begrepen heeft gheweeſt/ inde conven
tien/accorden/ eñ concluſien/ dat het na-
turelick volck ende onderdanen van bey-
de zijden hadden malcanderẽ altijt te be-
wijſen alle faueur eñ officien van vriende
lichept/ende de vrijheyt van gewiſſelijck
ende int zeker te trafiqueren/ ſonder pe-
rijckel van malcanderen in allen haren
Landen eñ Prouincien te verwachten.

Conuẽtien voor de onderdanen van d'een ende d'ander ſijde, õ onderlinge jonste te betoonẽ deen den anderen.

Ende deſe voorſeyde onderlinghe ende
natuerlicke t'ſamen handelinge ende co-
menſchap heeft in vele Jaren alſoo ghe-
continueert geweeſt datmen nauwelick
deſgelijcx vinden en ſal in eenighe andere
Landen van Chriſtenrijck : Ende dat
tot grooter eeren der Princen/ eñ tot ſeer
grooten nut eñ verrijckinghe van haren
volcke / totter tijt toe / dat onlancks
gheleden de Coninck van Hiſpanien ver-
treckende wt den voorſeyden Landẽ na
Hiſpanien/werde (aſoo te vermoeden is)
gheraden van zijne Spaenſche raetſhee-

 ren/

Spaignaerden vreemdelinghen vveynich tijts geledẽ inne geſtelt als Regeerders inde Nederlãdẽ, tot Infractie der vrijheden des Landts.

ren/ Spaignaerts in te ſtellen tot Gouuerneurs ofte Regeerders deſer Nederlã= den/ de welcke liedens waren vreemt vã natien/ eñ eer ghewent te Orloghen dan vredelick t'volck te Gouuerneren. Ende ſelue/ ſommighe van hen hebben inne ge= gheſtelt gheweeſt tot hooſden eñ Regeer= ders/ weſende ſeer bloetdorſtich/ ghelijck oock hare daden daer van ghetuyghenisſe hebben gegeuen/ d'welc voorwaer gãtſch contrarie is der oude wetten ende coſtuy= men der voorſ. Prouincien/ al waer vele Heeren/ Edele/ Vrome ende ghetrouwe innegeborne perſoonen zijn/ eñ oock ſelue de ghene/ vande welcke Keyſer Kaerle de v^{e}. ende ooc deſen Coninck ſelue tot hen= der grooter eeren van te voren wel gediẽt waren: weſende wel ſuffiſſant om gheimployeert te worden int Gouuernemendt vande voorſ. Nederlanden. Maer deſe Spaignaerden (weſende vreemdelingen) en droeghen gheen ſorghe noch toeſicht/ om de Prouincien te mainteneren/ eñ het volck dat hen beuolen was te gouuerne= ren/ in haer natuerlick weſen van leuen/ ghelijck als deden de ſeer victorieuſe ende wijſe Keyſer Kaerle de v. ende Coninck Philips ſelue zijnẽ ſone de wijle hy in dat lant bleef/ eñ den raet vandẽ onderdanen des ſelfs ghebrupcte/ ſonder violatie ofte ſchenſſel van hunne oude rechten. Maer ter contrariẽ van eerghierichept g^{e}trãſ= porteert weſende/ eñ van eenẽ puer haers particuliers profijts (de hooghe autori=

tept

teyt haer beuolen wesende) so braken sy die oude wetten ende vryheden deser landen/ eñ banden Tyrannichlicken wt den Lande/dooden/ ende vernielden sonder schijn van Justitie/ eñ in weynich tyts/ vele vande oudste/ ende principaelste der Ridderẽ eñ Edelheeren des Nederlants/ Ja oock vande suffissanste om die affairen der prouincin te hanthauen. Eñ hoe wel dat int beghinsel van dese persecutiẽ/ den dexmantel was de beschermenisse vã hare Roomsche Religie: soo en lieten sy nochtans niet af te berouuen een groote minichte der Catholicquen ende kercke-licke persoonen van hare vryheden ende Preuilegien. Ende onder de principaelste van dien Lande/ diemen dede steruen/ en heefter niemant meer geaffectioneert geweest totter voorz. Religie/ als d'Edele ende mannachtige Graue van Egmont/ diemen wel noemen mach de warachtige glorie van dien Lande: de welcke/ (soo wel om de singuliere victorien die hy vercreech/wesende inden dienst vanden Coninck van Hispanien/ als om der wreetheyt gheexerceerdt tot zÿnen val) en sal nimmermeer falen/of en sal altÿt geschreuen blijuen inde Cronijcken der voorsey. Landẽ/ eñ den volcke verdrietich vallen in hare herten t'ouerdencken. Ende dat meer is/om de landen ganschelic te bringhen onder het Jock vande Spaensche slauernÿe/ dese vreemde Gouuerneurs door langduerige eñ inlantsche orloghen

De Ruïsne des Adeldoms ende volcx vanden lande, door het Spaensch Gouuernement.

De gevveldige, ende Lamentable doot vã den Graue vã Egmõt, die daer vvas deere des Lants.

 met

met groote menichte van Spaignaerdẽ/ Italianen/ende Hoochduytsche/hebben/ d'meeste deel vande voorsey. Prouincien gantsch verwoestet eñ desolaet gemaect/ vanden welcke Keyser Kaerle de v. niet min rijcdoms en troc(na men estimeerde) als van zijn eygen Landen van Indien:

De rijcke steden, forten des Lants metten rijcdõmen daer van besetẽ vanden Spaignaerden.

Eñ hebben allendelijcken mettẽ sweerde/hougher/moort/ende met alderhande sorte van wreetheyt verdaẽ een goet deel van dien volcke. Ende nv de rijckste eñ sterckste steden gheprijueert wesende van henne natuerlijcke inwoonderen / zijn meestendeel innegenomen eñ geoccupeert gheweest van t'ghewelt der Spaignaerden. Sulcx dat vele siende dese deerlijcke ellendicheden/ende schrickelijcke calamitijten al waer dese rijcke Prouincien eñ t'volck van dien inne ghevallen zijn: alle de ghene die nv hare naghelande zijn/ eñ ooc de ghene die in voorleden tijde dickwils met haer oneenich waren / zijn met natuerlicke compassie beweecht medelijden met haer te hebben:dwelcmen bijsõderlick in dit Jaer ghesien heeft / als de Coninc van Vrancrijc pretendeerde die te nemen in zijne protexie/eñ hadde ghedaen(ghelijc hy te verstaen gaf den Staten ende henne ghedeputeerde) dat sommighe haestighe aenslaghen vanden huyse van Guyse verwect ende gefomenteert metten geldt van Hispanien/ hebben gebroken den goeden vrede / ende generale ruste van Vranckrijck : sulcx dat hy be-

dwongen

dwongen heeft geweest sich te deporteren
vande resolutie die hy voorgenomen had
de/niet alleenelijck om dit arm verdruct
volck des Nederlantz te hulpen / teghen
den Spaignaert: maer ooc om die aen te
nemen voor zijn eygen onderdanē: Maer
voor ghewis al waert zoo datmen
groote compassie ouer haer ongeluc had=
de/eñ datse voor een tijt lanc wel gemoet
gheweest hebben / eñ in hope gestelt door
den Christelicsten Coninc (de voornoem=
de Staten by hem wesende) ende dat wy
ooc dicmael van hem versocht zijnde als
Coninginne van Engelant/soo wel door
bootschappen als door brieuen / yet te a=
uiseren eñ aen te veerden tot hare bescher
minghe: Nochtans om des wille dat sy
met dit Conincrijck noch vaster t'samen
int verbont staen door oude vrintschap=
pe dan eenighe andere / soo zijn wy ver=
sekert dat gheene Natie noyt en hadde
moghen int generale beweecht zijn met
grooter compassie ende medelijden ouer
haer ongeluck/als onse onderdanen/we=
sende hunne oude ende naeste bontgenoo
ten/ sulcx dat onse Conincrijck van En=
ghelant ende die selue Prouincien/altijts
geweest hebben door een gemeyn Spreec
woort verghleleken by eenen Man ende
Vrouwe . Nv beweecht zijnde met dese
ende met vele andere nootelicke redenen/
soo hebben wy door vele bootschappē eñ
Ambassaden/ oock door vele brieuen ghe
schreuen aen Coninck Philips onsen ge=

De preseñta tie des Coninckx van Vrancrijc, omte helpē eñ in zijne subjectie tonfangen, tverdructe volck der Nederlanden.

De minnelicke ende continuele aduertissemēten der Coninginne van Engelant, aen dē Coninc van Spaniē om te doē op houden de tyranije van sijn Gouuerneurs=

allleerden broeder verclaert / hoe dat wy
beweecht warẽ met compassie te sien het
quaet eñ wreet tractement van sommige
zijne regeerders eñ orloosschs wreẽt volc
ouer zijne natuerlicke eñ getrouwe onder
danen. Ende daerenbouen / gelijck zijne
goede suster/eñ nagelande van zijne Pro=
uincien eñ onderdanen van dien wy hem
dicmael hebben vermaendt met goede
vriendelicheyt/ dat wy vreesden / dat soo
hy niet anders en beneerstichde door zijne
Coninclicke voorsichticheyt eñ clementie
om ordre te stellen dat de Tyrannije van
zijne regeerders/ende wreetheyt van zijn
crijschsvolc mocht worden gerepꝛimeert
soo soude het volck van zijne Nederlandẽ
bedwonghen worden/ tot versekeringhe
haers leuens / ende tot preseruatie haers
vaderlants in zijne oude vrijheden / sich
te begeuen ende te stellen onder de bescher
minghe van eenigen vreemden Heere/oft
veel eer sich gantschelic te submitterẽ on=
der de gehoorsaemhz van eenigen mach=
tigen Prince/gelijc bijde oude wetten van
hunne Landen/ ooc by particuliere Pri=
uilegien den volcke van dien lande verleẽt
van sommighe Heeren eñ Hertoghen / sy
pretenderen ende beuestigen dat sy in ge-
lijcke sake van generale in Justitie eñ ge=
infractie haerder Priuilegien/ vry/quyt/
eñ onthõdẽ te zijne van hare trouwe ende
hulde eertijts by haer gedaen/eñ daeren=
bouen ghestelt te zijne in geheele vrijhz
om te mogẽ kesiceenigen anderen Prince/
tot haer ouer=hooft eñ Heere.

Waer vā men die proeue mach sien vp exempelen/ ende lesen inde oude boecken die alteratien der Heeren ende Vrouwen der Prouincien van Brabant/Vlaende-ren/Hollant ende Zeelant/eñ van andere gheunieerde Prouincien ghesehiet bpden Staten eñ volcken van dien landen: Eñ hoe dat door eene alsulcken veranderin-ghe/(na dat de Historiē daer af bewijsen) Philippus Hertoch van Bourgoignien zijnen tijtel obtineerde/waer van t'recht dwelc de Coninc van Hispanien nv heeft gederiueert is: Nv wy willē daer vā latē t'breetste descours eñ dicisie den gesichte der ouder begrauenissen eñ der Chronijc-ken vande voorsc. landen. Maer om hen te doen ophouden ende te beletten dat sy haer in sulcker voeghen niet en hadden te begeuen onder die macht van eenigen Prince/soo zijnt sommige Jaren geleden dat wy ten ernstighen versoecke van vele groote Personagien ende volcke vā qua-litept/ende vanden alder ghetrousten on-derdanen des Coninex (als namelijc den Hertoch van Aerschot/de Marquis van Haurec noch in leuen/als oock van som-mighe andere/de welcke voorsien waren vande principaeste Staten inde voorsc. landen/ten tyde van Karel de vijfde) ge-hoor gauen haren ernstigen versoeck/eñ deden haer hulpe eñ bystant/met ghelt te leenen/om tvolck te houden ende te con-tinueren in hare gehoorsaemhey/als goe de ondersaten/ende hen te maintenerē in hare

De midde-lē die de Coninghinne van Engelandt heeft gehouden, om die Staten van Nederlandt te retarderen, van haer te begeuen onder de subjectie vā eenigen anderen vremdē Prince.

háre gherechtighe bescherminghe teghen tghewelt ende wreethevt der Spangiaerden/hare verdruckers: hopende by desen middel te beletten van haer te begheuen onder de subjectie van eenighen anderen Prince/ als vanden Coniuck van Hispanien. Ende gheduerende den tijt van onsen voornoemden bystant hen ghegheuen doen sy soo bleuen onder de ghehoorsaemheyt des voorsc. Conincx van Spanien/ wy aduerteerden hem van onse actien/ eñ continueerden ooc by minnelijck aduijs/ te beproeuen hen te vermanẽ/ zijne Gouuerneurs ende Crijschvolcke te commanderen/ afstant te doene vã alsucken Barbarische crudeliteyt teghen zijn volc/ het welck anders soude mogen comen te vallen in wanhope van zijne goetwillicheyt ende te soecken eenighen anderen Heere.

Ende in sulcke Remonstrantien ende actien volheerden wy sommighe Jaren/ niet alleenlijck int aenmercken vanden jãmerlijcken staet deser landen: maer ooc tot onse natuerlijcke dispositie tot volherdinghe eñ continuatie des oudt verbonts van seer nauwe intelligentie eñ coophandel tusschen onse Coninckrijcken eñ volcke/ metten lande ende volcke vant voorsc. Hertochdom van Bourgonien met zijnẽ dependentien / ende namelijck met onsen nagebueren der landen van Vlaenderen/ Hollant eñ Zeelant. Want so de Spaensche natie/den voet hadde moghen te deghe crijghen in dese landen/ghelijck hare

intentie

intentie daer af wel notoir is / ende soo sy eenmael haddē mogen gheplant worden int voorsc. lant/ ghelijck sy int Conincrijc van Naples eñ andere gheplant is / wy soudē daer van wel haest sien de cōsequentie. Want de actien/ en aenslagen van een groet getal Spaigniaerdē zedert sommige Jaren herwaerts vanden Coninck van Spaignien eñ den Paus gesondē/ in ons Conincrijc van Yrlant wesende van meyninge (soot ons doch genoch bekent is by confessie vande Capiteynen self doen ter tijt geuangen) inne te nemen/ met sommighe forten van dien lande/ op dat hy met ander grooter machtē yet meer conquesterē/ tselue heeft ons claerlijc vroet gemaect in wat perijckel wy selue/ onse landen/ eñ ons volc soudē gestekē eñ geromē hebbē/ en hadde gedaē dat wy dese raetslagen in corter stōt afsloegē eñ voor quamē te behinderē. Nu/ niet tegenstaende so menichfuldige Remonstrantien eñ advertissemēten van ons aenden Coninc van Spaniē geschiet/ tot zijnder eeren eñ weluaert/ so vonden wy hem door den raet van zijne Spaignaerts so verre vervremt/ om ons oft onsen goeden raet gehoor te geuen/ als ter contrariē zijnē Gouuerneurs/ eñ ouerste der orlogen int Nederlant noch meer vbittert eñ wreeder wordē tegē zijn arm eñ vdruct volc/ eñ zijnē Officierē in Spaniē dedē daerenbouē vā dage te dage onsē Cooplidē aldaer trafiquerē vele injuriē: ja di vā zijnē Rade in Spaniē en hebbē hē gheensints

Den aēslach der Spaignaerden in Yrlant gesonden van dē Coninc van Spaniē eñ dē Paus van Romē.

Het refus geschiet dē boden vāde Coninginne van Engelant met hare brieuē aende Coninck van Spanien.

gheensints verweerdicht toe te laten on-
sen Ghesant expressselijcken by ons wtge-
sonden ende vergeselschapt met onse brie-
uen/dat hy mochte ghenaken de persoon
vanden Coninck haren meester:een sake
voorwaer wel vremde eñ weseude tegens
trecht geheeten Ius Gentium nochtans wa-
de sake van onse voorsch. schrijuens en
Ghesant van sulcken ghewichte/ dat die
wel weerdich was vanden Coninck be-
kent te wesen / ende is alsnu buyten pro-
pooste/ niet om dselue van eenen yegelijc-
ken bekent te zijn/so om te verthoonen de
ghestaltenisse van onse affectie tot den Co-
ninc door Communicatien van onse be-
swaernissen/als om te vertoonen hoe seer
qualijcken wy ghetracteert zijn gheweest
van zijne dienaers/ soo tselue eenichsints
sal moghen blijcken wt tghene hier nae
volcht.

De recht-
veerdighe
vvtsendin-
ge vã Bar-
nadijn de
Mendozy
vvt Enghe
lant,

Hoewel wy tot diuersche reysen hebben
gesonden vele van onsen dienaers/als on-
se Ambassadeurs / om de residentie by dē
Coninc onsen broeder als behoorlijc was:
nochtans en heeftmen dē seluen noyt mo-
ghen lijden aldaer te continueren sonder
vele ouer lasten ende onwaerdicheden te
doen aen hare familiē/ ende dicmaelx aen
haer eygen personen/by dē alder grootstē
van zijnen Raden/sulcx dat sy gedwongē
zijn gheweest van daer te vertrecken ende
sommighe verjaecht zijn geweest wt den
lande by maniere vã bannissemēt sonder
eenighe oorsake by hen daertoe ghegeuen

te zijn/ofte daer van ons yet te voren ver-
witticht te zijn. Nochtans wy voorne-
mende als wesende zijne goede Suster vā
te continueren in als goede vriendtschap
met den Coninck/hebben langen tijt ende
diveersche Jaren gegeven favorabele toe
ganck ende traictement allen den ghenen
die gecomen zijn geweest aen ons Ambas-
sadeurs van synent wegen. Twee alleen-
lick wtgesondert/ wt sake van de sorgelic-
ke practijken by hen opentlick gedaen/te-
gens de ruste van onsen staet. D'eene van
dien was Gerardt Despes / een mensche
van eenē oproerigen geest/ende voorts ge
heel onwetende onbequaem eñ onervaren
in saken van Princē wesende malcanderē
in eenicheydt eñ vrientschap/als hy oock
sulcx te wesen geoordeelt worde tsyner we
dercoempste in Hispanien: Den anderen/
ende de laetste was Bernardin de Men-
doza / eenen die van ons aenghenomen
was/ende ghetrackteert met grooter fa-
veur eenen langen tijt/ gelijc openbaerlic-
ken wert gesiē in onse Hof/ het welcke hy
selve niet en soude connē loochenen/ maer
nochtans sint weynige Jaren (wy weten
niet door wiens directie ofte bestellinghe)
hebben wy hem gevonden te wesen/een se-
creet groot favoreerder van sekere onse
quade gedisponeerde ende seditieuse subiec
ten/niet alleenelickē der geenē die hen ver
borgē houdē in ons Rijcke/maer insgelijcx
sulcker/die den selven lieden wesende open
baerlicken ghecondemneert als openbare

Rebellen eñ verraders/met welcken door zijne brieuen/bootschappẽ eñ secrete raetslagen / hy ten laetsten listẽ socht hoe men met eẽ macht van mannẽ eensdeels comẽ soude wt Spanien / eensdeels wt de Nederlanden/ waer af hy hen grooten troost gaf in des Coninex name/ dat eẽ innemin ge ofte oueruallinge mochte gheschieden in onsen Rijcke / in gheschrifte stellende de maniere hoe het selue soude gedaẽ werden/ met wat getal van mannẽ eñ schepẽ/ eñ aen welcke kantẽ/hauenen eñ plaetsen vã onsen Rijcke by specialẽ name/ eñ hoe dat de persoonẽ souden wesen van geẽ clee ne achtinge in onsen Rijcke die fauoriserẽ soudẽ dese inuallinge / eñ houdẽ de partije van de inuallers / met menige andere circumstantien / bewijsende zijn vol opset voornemen ende arbeydt ghenomen/ons te verstooren/ende ons Rijcke seer dangereuselicken/gelijck alderclaerst bewesen is geweest/eñ beleden door sulcke als waren in de conspiratie met hem/waer af de sommige zijn geuloden/eñ nu frequenteren in zijn geselschap in Vrancrijcke/ eñ sommige wierden geuangen/ de welcke beledẽ tẽ laetsten in schrifte den gantschen handel hier in gehouden door den voorseydẽ Ambassadeur/ gelijck claerlick ouer weynich tijt gheopenbaert was der werelt door de examinatie van Franciscus Throgmortons eẽ van de Principale verraders. Eñ doen wy opentlicken vondẽ desen Ambassadeur soo sorghelick instrument/oft veel

eer

eer eē hooft tot eē rebellichheyt eñ inuallin-
ghe/ eñ dat hy binnen een Jaer ofte meer
tſamen hy noyt en brochte tot ons eenigē
brief van den Coninck ſynen meeſter/niet
tegenſtaende onſe menichvuldige Reque-
ſten hē gedaē/dat hy ſoude willen door ee-
nigen brief van den Coninc tot ons/laten
ſiē/dat het was des Coninck wille/dat hy
handelē ſoude met ons in zijns Meeſters
name / in byſondere dinghen dien hy ons
voorſtelde als zijn Ambaſſadeur / welcke
wy oordeeldē contrarie te weſen des Co-
ninck zijns Meeſters wille/wy eyndelin-
ge merckende hem belaſt te zijne met deſe
ſorgelicke practijken/eñ gauē hē te kennē
hoe/eñ door wien/met veel andere circon-
ſtantien wy dat wiſten/eñ daeromme ver
oorſaecten hem in ſeer vriendelicke manie
re/te vreden te zijne binnen eenen ſekeren
redelicken tijt/te ſcheydē wt onſen Rijcke/
te lieuer om zijnder ſekerheyt/als eenē die
in rechter waerheyt ter doot gehatet was
vā onſen volcke: waer voor wy hem accor
deerden eē fauorabel geleyt / beyde totter
Zee/eñ ouer de Zee: Eñ daer op ſondē wy
terſtont een van onſe dienaren in Spaen-
gien met onſe brieuen totten Coninck/al-
leenelicken om hem te certificeren van de
ſen accident/eñ te maken de gantſche ſake
voor hem bekent: Ende deſe was dē voor
ſeydē bode / welckē mochte niet gedoocht
werden/onſe bootſchap/ oft onſe brieuen
den Coninck ſelue te leueren.

Bernardin
Mendoza
fauorabelic
gelicenciert
te ſcheyden
vvt den Co
nincrijcke.

Eñ bouen deſe onweerdicheden/ is het

alderclaerste/hoe zijn Ministers hebben meenichmael beyde hier voortijts/eñ nv laetstelijck gepracticeert hier in Enghelant door middel van sommighe rebellen/ te hebben te passe ghebrocht sekere innemmige van desen Rijcke/met hare fortsen wt Spangien/eñ wt de Nederlandẽ/ seer harde recompensien (mogen wy segghen) voor so vele vã onse goede dienstẽ. Hier op verhopẽ wy/dat geen redelijcke persoonẽ ons niet en connẽ blameeren/ so wy voorgenomẽ hebben/ te veranderẽ desen onsen voorgaenden loop/eñ sorchfuldiger toe te sien tot de sekerheyt van ons seluen/ ende van onsen volcke eñ vindende onse eygen dangieren voorwaer seer groot eñ perijckelcux/ wy hebben gheweest te meer beweecht aentenemen/eñ te spoedigẽ eenige goede remedie/want bouen dien/dat veel andere aduertissementẽ ons gegeuen zijn beyde thuys/eñ wijdt en breet/ in behoolijcken tijt te wederstaen dit dangier/hebben wy gheuonden de generale dispositie van alle onsen getrouwen volcke/ seer gereet in deser sake/ende ernstich in ons aen te bieden beyde int Parlement eñ andersindts/haren dienst met lijf eñ bloet/ende hare hulpe met lant eñ goet/te wederstaẽ eñ voor te comen desen teghenwoordigen gemeynen dangier tot onsen Rijcke/ende hen seluen/euidentelijcken gesien ende gevreest door de verderuinge ende wtroyinghe van dese oude natie deser Nederlanden/eñ door de plantinge der Spaensche natie

natie/ende crijſchvolck/ vyanden vã onſe Landen/ ons alſoo nae/ ende beneuens deſe occaſien eñ conſideratien/ wy broch-ten ingelijcx tot onſer gedachteniſſe/ onſe voorleden fortunatiſche voortganc/ door Godes ſonderlijck faueur/in het beghin-ſel van onſen Rijcke/in het remedieren vã dierghelijcke ongeluck/welcke was voor-ghenomen tegen ons in Schotlandt door ſekere Francoyſen/die als doen wtghe-maect waren alleenlijcken door het huys van Guyſe/onder het coleur van het hou-welijck haerder nichte de Schotſche Co-ninghinne met den Dolphin van Vranc-rijcke/op gelijckerwijs het inne wtſprup-ten van het voorſc. huys hebben recht nv tortelinghe gheſocht te comen tot der ge-lijcke onordentlijcke macht in Vrancryc-ke:Een ſake vã groote conſequentie voor ons ſeluen te conſideren. Hoe wel wy ho-pen dat den Coninc onſen goedẽ broeder/ toedraghende oprechte vriendtſchap ge-lijck wy hem deſghelijcx ambitieuſe toe-draghen/ſal modereeren deſe groothe ydt van dit huys/ dat noch hy ſelue/ noch de Princen van zijn bloedt meer gheregiert werden/noch wy (meynende te continue-ren perfecte vrientſchap met dẽ Coninck ende zijn bloet) ſullen zijn door het voorſc. huys van Guyſe eñ hare factien ongeruſ-tet oft verſtoort in onſe landen. Maer nv om weder te keeren tot deſe eñ dierghelijc-ke exempelen voorſc. in Schotlant. Doen de Franſoyſen op ſulcker wyſe (gelijck de

Der Coninghinne van Engelants procederinghe, tot de verloſsinge van Schotlant vvt dr dienſtbaerhz vvaerinne het huys van Guyſe meende te bringhen,

Spaignaerden/ hebben nv ouer langhen tijdt voorghenomen inde Nederlanden) sochten by fortse het volck aldaer t'onder bringhen / ende hen ghebrocht in een dienstbaerheydt onder de Croone van Vranckrijck/ ẽn alsoo door de eergierighe begheerten van t'voorsc.huys van Guyse te hebben gheprocedeert tot eenen crijch door den wech vã Schotlant/ om de conqueste van onse Croone/ door hare nichte de Schotsche Coninghinne (een sake seer openbaer der ghemeyne kennisse der werelt:) Het behaechden den almachtighen Godt/ghelijck het blijft in goeder gedachtenisse/tot onser eere ende troost / te vervorderen onse intentie / eerlijcke ende rechte daden doen ter tijt in sulcke soorte/ als dat door onse hulpe als doen tot de Schotsche natie/ wesen seer verdruct met de Francoysen/ ẽn algelijcklijc versoeckẽde onse hulpe/wy procureerdẽ aẽ dat Rijcke.(Hoewel tot onse groote cost) een volle verlossinge vande macht der vremden/ ẽn dangier der dienstbaerheyt/ ẽn restaureerden de vrede in het gantsche landt/welcke hadde daer geduert/menige Jarẽ/ wtgenomẽ dat sommige tijden/door partialitheden van sommighe des Edeldoms/ gelijck het gebruyckelijckẽ is geweest in dat lant/inde minoriteyt des jongẽ Coninc/ daer resen sommige inwendige beroertẽ/ welcke woorden meestendeel wy hebben in fauer vanden Coninc ẽn zijn Gouverneuren ghebruyct middelen om te stillen/

ſo dat op deſen dach/ſulcke ruſte in Schot-
landt is / als dat den Coninck onſen lie-
uen broeder eñ Coſyn/by name Jacob dē
ſeſten/eē Prince van groote hope door me-
nigerley goede Princelicke reſpecten/daer
regeert in eere eñ liefde zijns volckx/ ende
in ſeer goede eñ volcomē vrientſchap met
ons/eñ onſe lant. Eñ ſo onſe daden doen
ter tijt quamen tot ſo goeden Vuolch door
de goedicheyt Godes/als dat beyde onſen
eygē Conincrijcke/ eñ die van Schotlant
zijn opt ſint dier tijt gebleuē in beter vriēt-
ſchap eñ vrede / dan men can indachtich
weſen deſe menige hondert Jaren te vo-
ren/ende nochtans is hier door niet ghe-
daen door ons/ noch eenige rechte oorſa-
ke gegeuen/ ofte de Franſche Coninghen
die ſins geſuccedeert hebben/welcke heb-
ben geweeſt drye int getal/eñ alle broede-
ren hebben gemaeckt eñ beſloten diuer-
ſche handels om goede vrede met ons te
houden/ welcke tegenwoordelicken conti-
nueert in ſterckeydt aen beyde zijden/niet-
tegenſtaende onſe voorſeyde daden aenge-
nomen tot verdryuinghe der voorſchre-
uē Franſche fortſen/wt Schotlant/daer
ſo ouergebrocht door de eenigebeleydinge
des huys van Guyſe.

Eñ daerom te concluderen aengaende
de declaratie onſer tegenwoordiger mey-
ninge voor deſer tijt/ wy verhopē dat het
ſal van alle perſoonen wyt en breedt wel
verſtaen werden/gelijck wy weten dattet
verſtaen weſen ſal van alle ſulcke die niet
ghe-

Het rijcke van Schotlant ghereſtaureert tot de oude vryheyden, ende is ſo ghepoſſedeert door den tegenvvoordigē Coninck, door dē eenigē middel der Coninginne van Engellant.

De concluſie der oorſaken der ſendinge van ſekere compaingien van Engelſche Crychſknechten, tot de defentie des geopreſſeerde volcx der nederlāden, ende te vvederſtaē de aenſlagē tegen deſen Conincrijcke.

gelept zijn door bitterheyt/dat wy op de me-
nige eñ geduerige clagelicke requesten tot
ons gedaen door de algemeene Statē der
Landen van Hollant/ Zeelant/ Gelder-
lant/eñ andere Provincien met hen veree-
nighet / (wesende desperaet van des Co-
ninckx van Spaengiens faueur) om onse
bystant tot hen gedaen te werden/alleene-
licken tot hare deffencie tegen de Spaen-
giaerden eñ andere vreemden / Eñ daer-
mede vindende manifestelicken/ door on-
se ontallicke eñ importunatelicke reque-
sten eñ aduisen den Coninck van Spaen-
gien gegeuen/geen hope van verlossinghe
van deser harer ellendicheden/ Maer veel
eer een vermeerderinge daer van/door da-
gelicsche inneminge haerder Stedē/ ende
doodinge haers volcx. (Hoewel in rech-
ter waerheyt/ wy niet en connen toereke-
nen het toenemen van eenige van de laet-
ste wreetheden / tot de persoone van hem
die nu den tytel heeft van generael Gou-
verneur/toonende zijn natuerlicke dispo-
sitie meer genegen tot genade eñ goedertie-
renheyt/ dan het schynt dat hy can regie-
ren de herten der Spaniaerden ondr hem/
welcke hebben so lange opghebrocht ghe-
weest in bloetstortinge onder de voorledē
Spaensche Gouuerneuren:) Waer toe
wy voegē ons aenstaende perijckel / door
de ouervallinge eñ verderuinge onser ge-
bueren/ eñ den acces ende plantinghe der
Spaensche groote machten so na onse lan-
den/met de voorgaende argumenten van

me-

menige verstoorige aenslagen tegen onsen Coninckrijcke: wy daeromme na goede ad uijs/ ẽn na langhe deliberatie besloten/ te senden sekere compaingien Crijchsknechten ter hulpe des natuerlicken volcx van die landen/ alleenelicken te bescherme̅ hen ẽn hare steden van roouinge ende verderuinge/ ende daer door hen te besorgen behoudenisse/ ter eeren Gods/ wien sy begeeren oprechtelicken te dienen/ als Christelick volck nae zijn woort/ ende te besitten hare oude vryheden voor hen/ ẽn hare nacomelingen/ ende so veruolgens te onderhouden ende continueren de wettelicke ẽn oude te samen handel tusschen onsen volcken/ ende die landen ende de onse.

Engelsche macht alleenelicken gesonden tot bescherminge.

Ende also wy vertrouwe̅ onse meeninge hier inne/ ende onse nauolgende daden sullen wesen door Godes hulpe beyde eerlic ende nae der liefde geinterpreteert ofte verstaen werden van alle persoone̅ (wtgenomen van de verdruckers selue/ ende hare mede deelders) daeromme dat wy niet en meenen hier door/ het sy door eergiericheyt ofte boosheyt (de twee wortelen van alle ongerechticheyt) te maken eenige particuliere profijt hier af tot ons seluen/ oft tot onsen volcke/ alleenelicken begeerende op deser tijt te vercrijgen door Godes hulpe voor de landen/ een verlossinghe voor hen van den Crijch der Spaengiaerde̅ ẽn vremdelingen/ met een restitutie van hare oude vryheden ẽn gouvernement door eenigen Christelicken vrede/ ẽn daer door

Dry sonderlicke dinge̅ redelicken begeert va̅ de Coninginne van Engellante

1. De eynd, des crijchs met de restitutie de Nederlanden tot hayre oude vryheyden.

2. Sekerhz voor inneminge van heur eygen Coninckrijcke.

3. Een vernieuvvinge van de gemeene trafficke tusschen de la̅den.

een sekerheyt tot onses selfs/ eñ onsen Coninckrijcke te beurijden van innemende nabueren/ende onsen volcke te besitten in die landen haren wettelicken te samē han delende intercours van vrientschap ende coomenschap/na het oude gebruyck ende handel des intercours / gemaect tusschen onse vooruaderen/ ende de Heerē eñ Grauen van die landen eñ het gemeyn volck.

De oorsaken van het nemen van sommige steden in huerer Maiesteyts bevvaernisse.

Eñ hoe wel dat onse voorder intentie is/ofte mach wesen / te nemen in onse bewaernisse sommige weynige steden op de Zeekant / naest tegen ouer onsen Coninc rijcke/welcke andersins mochtē wesen in dangier inghenomen te werden van den vreemden vyanden des lants. Nochtans considererende daer inne/dat wy geē meyninge hebben nu ter tijt de selue te nemen eñ te houden tot onsen eygen gebruyc/wy hopen dat alle menschen sullen dencken/ het selue te wesen na goedene redene ende Princelicke polijtie/dat wy souden hebbē de bewaringe eñ gebruyck van sommige sulcke plaetsen/om sekeren toeganck ende wtganck onses volcx eñ Crijchsknechten met sekerheyt / eñ om de voorsieninge der seluen met lijftocht/eñ andere behoeuelicke eñ noodige dingen/dewijle het sal noodich zijn voor hen te continuerē in die lan den om de helpinghe daer af in dese hare groote swaricheden/ellendicheden/ eñ wtersten perijckel/ eñ tot dat de landen mogen verlost wesen/van sulcke vreemde fortsen/als die hen nu verdrucken/ eñ wederom.

omme vercrijghen hare oude wettelicke vryheyden / eñ manieren van gouuernement om in vrede te leuen/ghelijck sy hier voortijts gedaen hebben / eñ gelijck sy nu seer ernstelicken in clagelicke maniere begeeren te doen/welcke zijn de rechte/eenige ende ware eynden oft oorsaken van alle onse Actien nu voorgenomen/hoe oft in wat maniere dat boose tongen hare ghekankerde voornemen daer tegen voorstel len mogen/gelijck huydens-daechs de wereldt ouervloedich is met sulcke blasphemeuse lasteringen in schriften/ eñ schende licke boecxkens/also dat tot geenen tijdẽ/ den Duyuel noyt heeft voorsien geweest met notabelicker ouervloediger gheesten vol van alle booshept om wt te spouwen zijn raserije tegẽ de professers der Christe licker Religie. Maer daer van laten wy Godt de wraecke een ondersoecker der herten/verhopende dat hy aẽsiende de reynichept onser herten/sal gunnen eenẽ goeden voortganck tot onser intentien/waer door eenen Christelicken vrede sal volgen tot zijn Goddelicke eere / ende troost van de gene die in der waerhept de vrede lief hebben/ eñ dien soecken met reynichept des herten.

EEN

ADDITIE OFT

toevoeghinghe tot de Declaratie/ Aengaende de lasteringhen wtghegeuen van hare Majesteyt.

NAe dat wy gheeyndicht hadden onse verclaringe / so quā daer tot onse hādē een boecxken in Italiaens geschreuē/ eñ geprint te Milanen/ ghe-intituleert Nouo aduiso/toe geschreuen dē Eertsbisschop van Milanen/inhoudende een rapport vā de inneminghe van Antwerpen door den Prince van Parma. Waer by wy ons seluen gheuonden hebben seer booselijck beswaert/met twee notabele crimē/niet min hatelijck als der wereldt / seer strijdende ende contrarie onse eyghen natuerlijcke genegentheyt. D'eene met ondanckbaerheyt tegen den Coninck van Spanien/de welcke (gelijck dē Autheur seyt) salueerde onse leuen in onse susters tijt/doē wy rechtelijcken door sententie ter doodt veroordeelt waren. D'andere dat daer waren sekere personen versocht om gecorrumpeert te zijne met groote beloftē/eñ dat met onser intelligentie oft wetenschap (als dē ouerdragher daertoe doet in een parenthesis/ met dese woorden (alsmen seyde) om des Princes van Parmens leuen wech te nemen. Ende tot beter proeuinge en con-

tenantie

tenantie van dese schrickelijcke leughenen/ daer is meer toegevoecht in het selue boecxken/datter beliefde den Heere Godt dit te ontdecken/eñ brengen twee van die boose persoonē ter Justitien. Nu wetende/hoe de menschē zijn booselijc genegē/ in dese verballen ouderdom der werelt/beyde te oordeelē/ booselijcken te spreken ende te schrijuen/ valschelijcken en onreverendelijcken van Princen: eñ wy houdende niet so costelijcken voor ons/als de conseruatie oft bewaernissen onser reputatie eñ eere te wesen ongeschent: Wy hebbent geuonden seer noodich niet te gedoogen/twee sulcke schrickelijcke beswaernissen te verswijghen/ op dat door foute van antwoorde / het mochte schijnen een manicre van schult: Ende wy dachten daerom/dat/wat daer mochte by ons voortgebrocht werdē/dat aengaende onser justificatie/ mochte bequamelijckst toeghevoecht werden deser voorgaende declaratie die nu is tepubliceren/om te openbarē voor de werelt de oorsake ende fondement van onse proceduere/ int feyt vande Nederlanden.

Nu voor een antwoorde int eerste punct/waer door wy byden Coninc vā Spanien beschuldich worden van ondanckbaerheyt: Ghelijc wy nu gewis bekennen/dat wy in hem gehouden warē/ten tijde vā onse leste suster/ waeraf wy hem doē volle bekentenisse deden/eñ hebben sedert in gelijcke sake verscheyden middelen ghesocht ons daer van te reuengeren. Oock loochenen wy plat wt/ als een openbare valscheyt/dat hy noyt d'oorsake geweest en is/onse leuen te salueren/als eens menschen die by wegen van Justitie ter doot verwesen is/ daer wy ons altijts ghedraghen hebben in behoorlijcke plicht by onse voornoemde suster: Ghelijck ooc on-

se ghetrouwichept noyt in twijfelinghe ghere vo-
ceert en is gheweest: Ghelijck het alsoo zy dat de
sake wel van sulcken gewichte was/dat by gemey-
nen loop vã procedure (als by het Proces geschiet
in Justitie/door de plaetse vande openbare exami-
natie / by den Rechter die alsulcke sententie sou-
de hebben gepronounceert / ende andere circonstan-
tien nootsakelicken in sulckẽ cas t'obserueren/by-
sonderlicken tegen persoonen van onse qualiteyt)
niet mogelick en soude wesen/ ofte ten soude open-
baerlick bekent zijn/soo sulcx oeyt ghescheiet ware:
D'welck warachtich wesende/laten wy t'Oordeel
der geheelder Werelt/met wat booschept ende In-
iurie dẽ Autheur vãt voorseyde Libel sich met ons
Comporteert/ons beswarende met een so ooghen-
schijnlicke valschept/van een misdaet daer wy bo-
uen alle andere af hebben eenen schrick ende grou-
wel. Ende comme door alsulcke apparente val-
schept deser accusatien/alle menschẽ wesende son-
der passie.mogen gemackelick onderschepden ghe-
lijcke valschept int tweede begrepẽ/waer door wy
beswaert worden/gehadt te hebben eenige intelli-
gentie/ van gepretendeert te hebbene tegen het le-
uen van den Prince van Parma. Welck seyt / (so
der van onsent wegen geweest ware eenich desge-
lijck voornemẽ) soude geprocedeert worden oft tot
mescontentement belangende zijne Persoone/ oft
om des wille dat d'Oorloochs geleyde der Neder-
landẽ/hẽ alsoo beuolẽ soude hebbẽ geweest/ dat hy
alleene diẽ aengaende t'beruoich wel mochte doẽ.

Nu ten eersten/ om t'regard van zijne Persoo-
ne so hebben wy noch te weten/dat hy metter daet
ofte woordt opt yet hebbe ghedaen waer door wy
rechtueerdelicken souden tegen hem mogen hebbẽ
ofte pretenderẽ eenich mescontentement: Eñ noch

min eenigen haet ofte nijt tegen eenen perſoone vā ſulcken qualiteyt/om te hebben communicatie/of te te geuen eenich conſent om hem van zijn leuē te beroouen. Maer bouen dien is hy eenen alſulckē/ van den welcken wy altijt een goet eñ eerlick ghevoelen hebben gehadt / om de rare ende ſinguliere partijen die wy in hem altijt hebben geobſerueert: Als van den genen/ die ſich verworuen heeft alſoo groote reputatie als eenich menſch leuende tē huydigen dagen van zijnder qualiteyt oft geſtalte. Eñ alſo hebben wyer altoos afgeſproken/alle der werelt wel bekent/alſſer eenige oorſake haer heeft gepreſenteert om van hem te vermanen.

Eñ belangende den Oorloochs geleyde der Nederlanden hem beuolen/gelijck alle menſchen van verſtande wel met waerheyt kennelic is/ dat door zijne aflijuicheyt t'veruolch van dien niet en ſoude ophouden noch ceſſeren: Ooc is het gants notoyr dat niemant ſich eerlicker en heeft gedragen als de voorſeyde Prince / t'ſy dan int behoorlick onderhouden van zijnen beloften/t'ſy oock int gebruycken van gracy eñ genade daert de verdienſten vereyſcht hebben. Eñ Daerom en ſoude by niemanden connen geſchieden eenige grooter ongebondēheyt/ noch eenich dinc d'welck ons meer ſoude mogen weſen preiudiciable (alſo lange als de Coninc deſe ſake niet gewelt veruolgen ſal/ ghelijck hy nu doet)als te weſen een Inſtrument om ewech te nemen/met ſulcken middel van gewelt/ den genē die ſich gedragen heeft met een eerlicker eñ gratieuſe weſen/in dē laſt die hē beuolen is / dā eenich ander die voor hem geweeſt ſy/oft dan daer geſchapen is nae hem noch te comen.

Al iſt by aldien dan datter weynich ſchijns der waerhz ſy/dat wy niet hebbēde eenige oorſake vā

vã meſcontentement zÿns Perſoons/ eñ niet denc-
kende dat door ſyne doot t'veruolch der Oorlogen
ceſſeren ſoude/ wy ſouden hebben gheauthoriſeert
oft in eenige manieren geconſenteert in een alſulc-
ken verſchrickelicken daet/ wy gedragen ons des/
aent Oordeel der genen die daer de ſaken bemerc-
ken/ niet met eenige gepaſſioneerde ooge/ maer de
ſelue meten ende wegen/ int ghewicht der eeren en
redelickheyts/ hier beneſſẽs dat het der waerheyt
gelijck is/ dat ſo wy in eenigerley ſorte hadden be-
ſwaert geweeſt (gelijc dẽ Authuer verhaelt) de cõ-
feſſien vã de geexecuteerde partijen (in feyt vã ſulc-
ke Importantie/ alſt van hen geallegueert is) ſou-
den ſonder twijfel voort gebrocht ende int licht ge-
ſtelt geworden hebben: Want de booſheyt en laet
niet af wt den hoeck te ſoecken alle t'gene wat die-
nen mach om deſe humeuren eñ een alſulcken ſcha-
delicken verghift te voeden.

Daeromme de leſte adreſſe die wy eñ alle ande-
re Princen mogen nemen/ in eene ſo ongheluckige
Werelt / ende geheel vruchtbaer van een groot ge-
tal der booſer Geeſten / is door de genade eñ goet-
heyt Gods almachtich/ onſe actiẽ alſo te regulerẽ/
dat ſy mogẽ meer te voorſchijn brengẽ harẽ quade
wille/ dan met gerechtige ſake quaet te ſprekẽ / oft
de Princẽ te diffamerẽ by hunne woordẽ ofte ſchrif-
tẽ. Die ons verſekerende dat bouẽ de ſtraffe/ ſul-
ke booſe ſchrijueren vã der hant Gods ontfaẽ ſul-
lẽ gediffameert te hebbene/ om de Princẽ eñ Wer-
tige Magiſtratẽ/ die Gods dienaer zijn/ ſy altoos
ſullen zyn ende blijuen geacht van allen lieden me-
eeren/ onweerdich opter eerden te leuen.

Gegeuen tot Richemont den eerſten Octobris 158
eñ int 27ste. iaer ons Rijcx vã onſe hoochſte Vro-
we de Coninginne, om gepubliceert te vverden.